Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0521U101705

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 06-07-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Юр Марина Володимирівна

2. Yur Maryna

Кваліфікація: к. мист., 17.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 26.00.01

Назва наукової спеціальності: Теорія та історія культури

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 29-06-2021

Спеціальність за освітою: креслення, образотворче мистецтво і праця

Місце роботи здобувача: Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України

Код за ЄДРПОУ: 26167849

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, 18Д, м. Київ, 01133, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія мистецтв України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.460.01

Повне найменування юридичної особи: Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України

Код за ЄДРПОУ: 26167849

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, 18Д, м. Київ, 01133, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія мистецтв України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України

Код за ЄДРПОУ: 26167849

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, 18Д, м. Київ, 01133, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія мистецтв України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 18.31.31, 18.09.33

Тема дисертації:

1. УКРАЇНСЬКИЙ ЖИВОПИС XIX — ПОЧАТКУ XXI СТОЛІТТЯ: НАЦІОНАЛЬНА, КОНВЕНЦІОНАЛЬНА, АВТОРСЬКА МОДЕЛІ

2. Ukrainian painting of the 19th – early 21st century: the national, conventional, and authorial models

Реферат/анотація:

1. У дисертації вперше здійснено комплексне міждисциплінарне дослідження закономірностей розвитку українського живопису в XIX – початку XXI століття в контексті ціннісних вимірів національної культури, суспільно-політичних процесів, авторської візії. Відзначено, що контекстуальність українського живопису була недостатньо теоретично осмислена. Охарактеризовано загальні принципи класифікації мистецтва (еволюціонізм) та нові підходи, основані на національних особливостях, різних фазах розвитку (лінійності, циклічності, перервності), філософських парадигмах. Запропоновано метод «моделі», що дає цілісне уявлення про складну систему смислоутворюючих зв'язків в живописі, його періодизації, мистецтвознавчої й культурологічної типологізації. Обґрунтовано теоретичні засади образотворчого процесу живопису, уточнено поняття □– конструктивна ідея, простір, художній простір, художній експеримент, модифікація

художньої мови, введено в науковий обіг нові дефініції — анаморфізм, міжвидова транзитивність, аргументовано роль та взаємовідношення культурного та художнього контексту в аналізі творів. Досліджено ґенезу національного живопису, осмислено його базові концепти як аксіологічну основу творчості художників, охарактеризовано світоглядні засади творчості Т. Шевченка та його новації в малярстві. Показано, що українська природа, культура, історія, були ідентифікаторами формуючого кола тем та мотивів, що означували національний контекст творчості у творчості Т. Шевченка, В. Тропініна, І. Сошенка, В. Штернберга, їх послідовників — митців українського модернізму, бойчукістів, шістдесятників, художників періоду незалежності України. Визначено критерії «конвенціональності» в мистецтві (живописі), показано їхнє впровадження на макро- і мікрорівні стосунків художника і влади. Розглянуто питання «авторської» концепції у новій репрезентації художньої картини світу, досліджено роль авторських візій у поступі українського живопису в руслі модернізму, авангарду, постмодернізму. За встановленими домінантними ознаками сформовано принципи будови концептуальних моделей живопису — «національної», «конвенціональної», «авторської». Охарактеризовано культуро- творчі процеси в сучасному живописі, визначено його потенціал в актуалізації нових смислів та цінностей, виявлено нові підходи до просторової організації творів, обумовлені міжвидовою транзитивністю, цифровізацією, прийомами анаморфізму, «Glitch art».

2. A change in the scientific worldview determines refocusing of investigations of new or existing factual material. Ukrainian painting, researched throughout the 20th and in early 21st century, acquired historical and cultural as well as artistic and stylistic features within the Soviet methodological framework (ideoligically modified) targeted at the global systems of arts systematization and classification. Along with that, particular scholars offered alternative classification principles (I. Ioffe, M. Alpatov, M. Kahan, V. Vlasov), including Ukrainian ones with the focus on the national specificity (A. Prahov, F. Shmit, V. Modzalevskyi, M. Holubets, I. Ohienko, K. Shirotskiy, D. Antonovych, B.-I. Antonych, M. Stankevych, etc.). The approach this thesis offers is based upon synchrony and diachrony; namely, the analysis of artistic processes in critical times as well as in transition and phase periods that make the development of painting intermittent rather than linear. Thereby, the factual material visualizes the diverse arts and crafts as well as the artists' worldviews. Their classification, systematization, generalization by certain criteria, and identifying the dominant trends determine the relevance of this paper, the problem and its solution, namely, building conceptual models of Ukrainian painting of the 19th – early 21st century. The thesis solves this problem with reliance on the complex interdisciplinary approach (art studies, culturology, history, philoshophy, psychology, mathematics, and optics) to researching painting within the specified chronological framework; refocusing from a stylistic and genre-based approach to an artist's perception of the spacetime as well as actualization of the context and criteria for reality evaluation provides a new perspective of painting in the field of cultural dynamics. Literary analysis shows that contextuality of Ukrainian painting has been conceptualized sporadically; when considering the works of a particular period, the researchers paid attention to the obvious sense-organizing approches of the artists who preferred to express, directly or indirectly, the authentic Ukrainian culture, the peculiarities of the material as well as the spiritual development of the nation, and its traditions. Thereby, a circle of artists has been identified who determined the axiological framework for their own work in 19th – early 20th century on the basis of the national culture, idea, memory, mental and spiritual vision. Literature on the work of T. Shevhenko as the founder of the nation-oriented art and its genre specificity is the most in-depth in this respect. The work of Ukrainian modernists, the Sixtiers, and the artists from the independent Ukraine is less investigated in the given context. Relationships between the artist and the government comprise a separate chapter in the history of Ukrainian arts, estimated ambiguously during the age of totalitarianism (M. Burachek, I. Vrona, M. Zubar, K. Slipko-Moskaltsiv, M. Khmuryi, E. Kholostenko, M. Kotliar, V. Afanasiev, Y. Zatenatskyi, H. Ostrovskyi, P. Hovdia, B. Butnyk-Siverskyi, B. Lobanovskyi, V. Klevaev, M. Kryvolapov, Yu. Belichko, V. Fomenko) and afterwards (B. Lobanovskyi, O. Holubets, O. Rohotchenko, H. Skliarenko, T. Ohneva, L. Smyrna, N. Averianova). A number of Ukrainian scholars have written investigations reports, books, and chapters in composite works as well as scholarly article collections about the conventional content and form of painting within the normalized socialist realism framework. Heroic themes related to wars, revolutions, labor feats, and collectivization eliminated

any displays of individualism, noncom-formity, and alternative views of the time, resulting into “in-migration” of artists. It is worth noting that artists worked in between those extremes, realizing their own artisitc visions at the level of form and language, which is the microlevel, with the accordance of the macrolevel established by the system: the mythologized stereotype of “a happy Soviet.” Conventionalism as a condition of acceptance or non-acceptance of certain norms makes it possible to manifest individualism, which actually took place in the Soviet times, in contradiction to conformism as subordination and dissolution of a self.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Федорук Олександр Касьянович
2. Fedoruk Olexandr

Кваліфікація: д.мист., 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Федорук Олександр Касьянович
2. Fedoruk Olexandr

Кваліфікація: д.мист., 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Яковець Інна Олександрівна
2. Yakovets Inna O.

Кваліфікація: д. мист., 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тарасенко Ольга Андріївна
2. Tarasenko Olha A.

Кваліфікація: д.мист., 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Школьна Ольга Володимирівна

2. Shkolna Olga V.

Кваліфікація: д. мист., 17.00.06, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради — Клековкін Олександр Юрійович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні — Роготченко Олексій Олексійович

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності — Юрченко Т.А.